

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: *Magyar Imre*
Cím: *Három-négy család lakik együtt az Augusztá-barakkokban*

Forrás: *Magyarország*

Br 1924. 7. 25.

(Idő) (Köt. v. füz.) (Oldal)

Osztályozás

Tárgy 361.1

Hely

Idő "1924"

Személy

Helyszám

Három-négy család lakik együtt az Augusztá-barakkokban

— A Magyarországi tudósítójától —

Ami az Augusztá-telepen az embernek legelőször szemébe ötlök, az a barakk-részek elnevezése, meg az utcai felirások. Délmagyarország, Erdély, Lubló-ut, Toroczkói-utca, Kolozsvári-tér. Ezek a néma írások elég beszédesen elmondják, hogy kik laknak ezekben az apró barakkokban, ezekben az ölnyi magas kis faházikókban.

A barakktábor díszei

— Tessék csak megnézni ezt a mi elhagyott világunkat, — szólit meg egy főkötős asszonyság. — Nem törődik mivelünk itt senki. Az eső ráhull a fejünkre, a szél átszív a szobákon. Gazdátlan ez a barakktábor egészen. A házunk előtt szemétesgödör, odább szennyviz, emitt élettelen állatok hevernek az utcán.

A pörgönyelvű székely asszony sokatmondó utbaigazítása után megindulok a deszkaházak között. Öt-hatméternyi távolságban húzódnak el egymás mellett az alacsonyereszű, rozoga hajlékok. Egyik-másik ablak előtt disznóól, odább tyukotrec.

— Muszáj valami állatot tartanunk, hogy megélhessünk, — mondja egy intelligensarcu, de kopottas ruhájú férfi.

— Igen, de ezáltal aztán türhetetlen lesz a házunk tája, — szól közbe a szomszédja, — képzelheti, uram, micsoda levegő jön itt be, ha kinyitjuk az ablakot.

A másik utcában tyukok kaparásznak a szemétdombon. Nincs más hely, a lakók idehordanak össze minden elképzelhető dolgot. A fáradhatatlan házi szárnyasok pedig rugják, kaparják széjjel az utcán ezeket a betegségetterjesztő szemétesomókat.

— Itt van még csak gyönyörű látvány — invitál maga felé egy öreg néni. — Ez a vizesgödör, meg a benne uszkaló, kimult macskák, patkányok, jellemzői lehetnek az egész barakktábornak. A nénémasszony befogja az orrát, én pedig azon tűnődöm, hogy nincs ennek a telepnek gondnoka, felügyelője, akinek kötelessége volna az ilyen közegészségre ártalmas pocsolyákat, szemétdödröket eltakaríttatni?

Erdélyből jöttem...

Derekigérő léckerítés mögött ül egy idősebb férfi. Az ujjai reszketősen szoritják a kezében levő újságlapokat. A fejét lehajtva tartja, mintha töprengene valamin. Sápadt, becsett arcán fájdalomhasított mély vonások húzódnak végig mozdulatlanul. A szempillái merevek. Olyan az egész ember, mintha minden gondolata, az egész lelke visszaszállt volna valami elmúlt világba és itt csak a sovány teste ülne ezen a megkopott széken. Gyerekek jönnek. Az egyik azt fújja, hogy: *csiki hegyeken...* Az öreg megreppen, rám néz, majd beszél a konyhára:

— Gyere ki, lelkem, nyisd ki az ajtót... Belépek a kerek kis udvarba. Az öreg olyanféle mozdulatot tesz, mintha fel akarna kelni, de a lábai megremeznek és visszaesik. Ekkor veszem észre, hogy a *Magyarország* van a kezében.

— Ezt olvasom. Ez az egyetlen újság, szórakoztatóm, mindenem. Erdélyből jöttem... Itt elcsuklik a hangja, a zsebéhez nyul, az öreg székely asszony a konyha felé fordul. Majd erőt vesz magán és folytatja:

— Állami tisztviselő voltam. Jöttem az oláhok. Esküt követeltek. Megtagadtam. Addig kínoztak, amíg tönkretettek. Idegcsókot kaptam. Nem tudok lábraállni. És most itt lakunk ebben a deszkaházban. Nyáron becsurog az eső, télen behordja a havat a szél...

A szoba közepén állva, elmereng az azon a szomorú valóságban, hogy ezt érdemli meg ez a megrokkant, hazájához hű székely aggyasztó! A szobának mennyezete ninesen. A tetőn betördelt ablak. Azon küldi be a nyári nap forró sugarait. Délután esetleg a zápor vize ömlik be rajta...

— Apám már 48-ban küzdött a hazáért. Ez az emlék maradt meg tőle. — És egy megsárgult félárkus papirostnyujt felém. Ez áll rajta: X. Y. a temesvári jogakadémiát az 1846/47. évben sikerrel elvégezte...

Három család egy lakásban

Az egyik székely falu nevét viselő utcában két család szorong mintegy öt négyszögölnyi területű szobában. Más semmi: egy szoba és két család lakik benne.

— Ez a mi hálónk, ebédlőnk, konyhánk, kamaránk, mindenünk együtt — siránkozik a »főbérli« felesége. — A lakás felét kiadtuk alberletbe egy ismerős családnak, mert különben a szobadég alatt kellene hálónk.

A Brassói-uton két család lakik egy lakásban, nyolc apró gyerekkel.

— Mi is hárman lakunk egy helyen — áll elem egy másik asszony. — Egy tűzhelyen főzünk három családnak. Néha

mind a hárman egyszerre akarjuk fölraakni a fazekakat. Mitagadás benne, néha bizony keserűségünkben a főzőkánálnak is dolga akad közöttünk...

— Ócskaruhát, inget, szoknyát, üveget... — zug végig a handle éles hangja a törpe házsorok között.

A Bocskay-telepen istállót csinálnak a lakásokból

Halványarcu férfi áll az egyik ajtóban. Elmondja, hogy menekült tisztviselő. Itt lakik már negyedik éve. A lakásuk télen nedves, hideg, ha eső van, lavórral kell kimerni a vizet.

— Tönkrementem már egészen. Tüdőcsucsuhurut kaptam. Hazafias önfeládozással türeink, szenvedünk. Csak az fáj, hogy benn a városban 8—10 szobában laknak ketten-hárman. Nekünk pedig itt kell maradnunk, pusztulnunk. Mert a vége csak az lesz, hogy belepustulunk. És odaát a Bocskay-telepen kilakoltatták az összes lakókat, azokat is idehózták, betömik őket egy rakásra, 10—15 embert egy-egy farkasverem formájú helyiségbe.

— De azért az a protekciós háromezobás lakás most is üresen áll — szól közbe a szomszédos lakó és rámutat az átellenben álló barakkházra.

Egy fiatal asszonyka hosszú mosóteknő mellett áll az udvaron és a fehéren habzó szappanvizzel szorgalmasan dörzsöli a különféle ruhadarabokat.

— Mi is a Bocskay-lakásból jöttünk — tekint föl, amikor odáérek. — Ott most építenek. A lakásokból istállót csinálnak a versenylovak számára. Minden lónak külön istállót rendeznek be. Minket, embereket, pedig ötével-hatával dugnak be ilyen apró lyukakba, amelyek még istállóknak se alkalmasak. Ugy látszik, nálunk a lónak több becsülete van, mint az embernek.

Szappanos kezével haragosan belevág a fehérítő habokba. Ezt az ítést láthatóan annak szánta, aki mindannak a sok nyomoruságnak az okozója, amit egy otthonátvesztett menekült tisztviselőcsaládnak el kell viselnie.

Akik az ablakon át járnak be a lakásukba

Egy töpörödött öreg néni, amikor észreveszi, hogy papiros meg ceruza van a kezemben, odajön hozzám és azt mondja:

— Minket is tessék már fölírni.

— Miért, nénemasszony?

— Hát, hogy adjanak egy jobb lakást. Mert ebbe már a kutyánk, macskánk elveszett. Most már csak rajtunk a sor. És ebbe a szobába idevettünk most könyörülethől egy fiatal asszonyt, is, aki várandós és mégis kitették a Bocskay-telepről. Hová menjen szegény feje, hát befogadtuk. Az ura ugyanis kint alszik éjjel a gyöpön. Irjon már a részükre is, lelkem, galambom, jó uram...

— Irok, néném, irok...

Odább egy férfi elmondja, hogy ő is másokkal lakik együtt. A lakótárs-családnak háromhónapos kisgyermeke van. Ez éjjel majdnem állandóan sir és ő nem tud aludni. Az asszony egy nagyon jólelkű nő és sokszor kimegy éjjel a sirógyerekkel az utcára, csak hogy ő elalhassék. De ezt meg ő nem tudja elviselni és ilyenkor kifekszik a ház elé a fal tövébe, hogy az anya a gyermekével bemelessen a szobába.

A Tordai-utca egyik háromszobás lakásába nyitok be.

— Százszázalékos rokkant vagyok — mondja az első szobában egy férfi. — A Bocskayról jöttünk mi is. A Lovar-

egylet fölmondott és ott kellett hagynunk a lakást. Ide tettek be bennünket. Három szobába — négy családot. A feleségem tüdőbetegségben halt meg és hároméves kislányom is tüdőbajos.

A sápadtarcu, apró kis teremtes ott ül egy püftömnyi széken a szoba közepén és amikor meghallja, hogy órála van szó, elkezd keservesen sirni. Mintha könny csillanna meg az apa szemében is. De aztán folytatja:

— Ebből a két szobából itt az ajtón át van a kijárat az utcára. De ott a harmadik szobába, amelyben két család lakik, az ablakon keresztül járnak be. Mi kénytelenek voltunk odarakni a butorokat az ajtóba, mert másképpen nem tudnánk meg se mozdulni. De meg a lakást nem hagyhatjuk nyitva, ha elmegyünk hazulról.

Megkerülöm a házat. A másik oldalon konyhakertszerű, fákkal beültetett udvaron átmenve, megtalálom azt a nevezetes ablakot, amelyet 1924-ben ajtónak használnak az emberek. A szemközti lakásból egy csinosarcu lány szól ki az ablakon:

— A lakók most nincsenek itthon. Azelőtt úgy kellett bemászniok az ablakon. Egy ismerősük adta nekik azt a falépcsőt, ami oda van támasztva az ablakfához...

Egyméter magas lépcső, három fokkal, ez a bejárat. Az ablakban virágcserepek különféle virágokkal, muskátlikkal. Ezen lépnek át, ha bemennek. Még romantikus érzelmeket keltene az emberben, ha nem volna olyan kegyetlenül szomorú.

Magyar Imre